

№4-AMALIY ISHI

Mavzu: Web 1.0, Web 2.0, Web 3.0, Web 4.0 texnologiyalari

Ishning maqsadi: Talabalarga Web 1.0, Web 2.0, Web 3.0, Web 4.0 texnologiyalari bilan ishlashni o‘rgatish.

Ish uchun kerakli jihozlar: kompyuterlar, tarmoq uchun kerakli qurilmalar va dasturiy vositalar.

Qisqacha nazariy ma’lumot. Web 0.0 - chiziqli nuqtadan nuqtaga aloqa tizimlari yoki usenet, biznet, fidonet kabi kvazi-mail tarmoqlarini o‘z ichiga olgan Internetdan oldingi tarmoqlar. Bular birinchi izlanishlar va axborot tarmoqlarini chinakam global tarmoqqa birlashtirishga urinishlar edi.

Web 1.0 TPC/IP Internet protokollaridan foydalanadigan World Wide Webning birinchi avlodidir. Agar Internetdan oldingi davrda faqat nuqtadan nuqtaga chiziqli aloqa amalga oshirilgan bo‘lsa, Internet (axborot tarmog‘i) paydo bo‘lishi bilan foydalanuvchiga axborot bo‘shliqlari bo‘ylab erkin “sayr qilish” imkonini beradigan tarmoq morfologiyasi shakllandi. Web 1.0 tarmog‘i resurslarida to‘plangan har qanday ma’lumotni olish.

Internetning ushbu rivojlanish davri HTML-gipermatnli havolalarga ega statik saytlarni yaratish, ma’lumotni serverlardan mijozga passiv uzatish, axborot oqimlarining bir yo‘nalishli tabiati bilan tavsiflanadi:

resurs yaratuvchilardan serverga ma’lumotlarni qo‘lda yig‘ish oqimi;

serverdan mijozlarga axborotni passiv taqsimlash oqimi.

Bu elektron kutubxonalar, internet axborot kataloglarining paydo bo‘lishi va jadal rivojlanishi davri.

Web 2.0 - bu resurs-foydalanuvchi va mijoz-server dialog tizimlari keng tarqalgan bo‘lgan interaktiv “sintaktik” veb.

Bu xizmatga yo‘naltirilgan Web bo‘lib, foydalanuvchi va server, qidiruv tizimlari va elektron tijorat o‘rtasida interaktiv axborot jarayonini ishlab chiqdi.

Axborot oqimini yaratish foydalanuvchilarning o‘z qo‘lida qoldirildi va sayt egalari asosan infratuzilmani yaratish va saqlash bilan cheklandi.

Axborot-qidiruv tizimlari - ularning giper-serverlari, robotlari va foydalanuvchi interfeyslari - Internetning o‘zagiga aylandi. Ularning qidirish, saralash, tartiblash va interfeys algoritmlari axborotni chastota-sintaktik tahliliga asoslangan edi.

Web 3.0 - Semantik Web bo‘lib, serverlararo aloqalar ommaviy tarqala boshlaganda, serverlar o‘rtasidagi avtomatlashtirilgan axborot jarayonlari asosida Internetning relyatsion strukturasi paydo bo‘la boshladi.

Bu semantik vositalarni joriy etish tufayli mumkin bo‘ladi: resurslar matnini semantik belgilashdan tortib, inson iboralarining ma’nosini tushunadigan aqlli algoritmlargacha.

Tarmoqli, “bulutli” hisoblashlar paydo bo‘lib, Internetning giperserverlari ichidagi shaxsiy axborot resurslarini nazorat qiladi.

Veb-ilovalarni yaratish texnologiyalari shu qadar takomillashganki, foydalanuvchilar va axborot resurslarini yaratuvchilar uchun ular axborot texnologiyalari sohasida hech qanday bilimga ega bo'lishni talab qilmasdan, deyarli nolga tushib qolgan.

Tarmoq texnologiyalarining o'zi avtomatik ravishda ishlaydigan tarmoq on-layn ilovalari darajasiga ko'tariladi: resurslarni yaratish uchun interfeyslar, semantik tarjimonlar, yangiliklar almashinuvchilari, qidiruv analizatorlari va maqsadli ma'lumotlar bazalarining avtomatik generatorlari.

Ichki interserver interfeyslaridan tashqari, jismoniy dunyo bilan insoniy bo'lmagan interfeyslar paydo bo'ladi: multimedia ma'lumotlarini avtomatik yig'ish, tashqi dunyodan ma'lumotlarni robot-dasturiy tahlil qilish, ushbu ma'lumotlarni Internetning giperserverlari tomonidan singdirish. Robotlar faol tarkibni moderatsiya qilish bosqichiga o'tmoqda, Web 3.0 da nima nashr etilishi va nima bo'lmasligini aniqlaydigan tsenzuralar.

Web 3.0 foydalanuvchilarni kuzatib borish, ularning qiziqishlari, afzalliklari va odatlarini aniqlash tizimiga aylanadi va keyin bu ma'lumotlardan foydalanib, yagona global ma'lumotlar bazasida birlashtirilib, barcha turdagi tijorat reklamalari, o'rnatilgan xizmatlar va turmush tarzini har kimga yuklaydi.

Web 4.0 - bu pragmatik Web (Pragmatik Web), foydalanuvchilar bilan nazorat munosabatlari keng tarqalgach, avtomatlashtirilgan tarmoqlar, moliya organlari, hukumatlar va boshqa axborot tizimlariga asoslangan Internetning obyektga bog'liq boshqaruv tuzilmasi paydo bo'ladi.

Topshiriqlar:

1. Web 0.0 texnologiyasi haqida ma'lumot bering.
2. Web 1.0 texnologiyasi haqida ma'lumot bering.
3. Web 2.0 texnologiyasi haqida ma'lumot bering.
4. Web 3.0 texnologiyasi haqida ma'lumot bering.
5. Web 4.0 texnologiyasi haqida ma'lumot bering.